

**Vastaus valtuustoaloitteeseen nuorisovaltuuston jäsenen puhe- ja läsnäolo-oikeudesta
Kouvolan kaupunginhallituksen kokouksissa**

9834/00.05.00/2025

Kaupunginvaltuusto 19.05.2025 § 43

Puheenjohtaja Paula Werning esitteli valtuutettujen Camilla Relanderin, Henna Hovin, Kirsi Kekin, Sanna Jacksenin, Liisa Varjolan, Nita Aholan, Kaisa Spiesin, Raimo Laineen, Jukka Nybergin, Vesa Vainion, Iida Pilli-Sihvolan, Christa Carpelanin, Sari Melkon, Heikki Kuutin, Marjo Lakan, Jenny Hasun, Manu Huuhilon, Jenni Aikion, Sanna Tähtisen ja Sari Hyytiäisen jättämän seuraavan valtuustoaloitteen:

”Kouvolan nuorisovaltuustolle puhe- ja läsnäolo-oikeutettu paikka Kouvolan kaupunginhallitukseen

Me allekirjoittaneet valtuutetut esitämme, että Kouvolan nuorisovaltuustolle myönnetään yksi (1) edustuspaikka puhe- ja läsnäolo-oikeudella Kouvolan kaupunginhallitukseen sisältäen myös yhden (1) varajäsenen paikan. Nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeutetulla edustuspaikalla on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten kuulemisen sekä demokratian kannalta päätöksenteossa.

Nuorisovaltuustojen puhe- ja läsnäolo-oikeutetut paikat kunnanhallituksissa ovat alkaneet viime vuosina kasvavissa määrin yleistyä. Kouvola suuremmista kunnista mm. Espoolla ja Vantaalla nuorisovaltuustolla on puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginhallituksissa. Lisäksi Suomen Nuorisovaltuustojen liiton myöntämissä Nuorisovaltuustomyönteinen kunta -sertifikaateissa yksi myöntämisperuste ehdoista, joista määrätyn osan tulee täytyä, on ”*Nuorisovaltuustolla on edustuspaikka kunnanhallituksen kokouksissa*”. Kouvola on aika alkaa edistämään aitoa demokratiaa ja nostamaan nuoria mukaan päätöksentekoon sekä osoitettava olevansa aidosti nuorisovaltuustomyönteinen kunta.

Nuorisovaltuutetut ovat aikaisemmissa luottamuspaikoissaan osoittaneet aktiivisuutta ja aitoa keskustelukykyä sekä tuoneet keskusteluihin nuorten näkökulmaa. Päätöksenteossa olevat asiat vaikuttavat pisimpään juuri kaupunkimme nuoriin, joten on perusteltua, että heitä kuullaan kaupungin päätöksenteossa monivaiheisesti valmistelun sekä päätöksenteon edetessä.

Luottamukselliset ja salassa pidettävät asiat eivät ole kestävä peruste jättää nuorisovaltuutettuja pois päätöksenteon ytimestä, sillä samanlaista toimintamallia käytetään myös muissa kunnissa.

Salassapitovelvoitteet ja muut säännöt koskevat myös nuorisovaltuutettuja, jotka noudattavat yhteisesti sovittuja käytänteitä.”

Kaupunginvaltuuston päätös:

Kaupunginvaltuusto päätti lähettää aloitteen kaupunginhallituksen valmisteltavaksi.

Kaupunginhallitus 27.10.2025

Valmistelija: hallintojohtaja Saara Rahkonen-Rannikko, puh. 020 615 9066, saara.rahkonen-rannikko(at)kouvola.fi

Elinvoimapaalvelut, hallintopaalvelut, hallintojohtaja

Valtuustoaloitteen keskeinen sisältö ja sen sisältämä esitys toimenpiteiksi

Kouvolan kaupunginvaltuutettu Camilla Relander ja 19 muuta valtuutettua ovat jättäneet aloitteen koskien yhden edustuspaikan myöntämistä nuorisovaltuuston edustajalle kaupunginhallituksen puhe- ja läsnäolo-oikeudella sisältäen myös yhden (1) varajäsenen paikan. Aloitteessa kerrotaan, että edustuspaikalla on merkittävä vaikutus lasten ja nuorten kuulemisen sekä demokratian kannalta päätöksenteossa.

Nykytilakuvaus

Tällä hetkellä nuorisovaltuustolla ei ole edustajapaikkaa Kouvolan kaupunginhallituksen kokouksissa. Sen sijaan nuorisovaltuustolla on edustuspaikka kaupunginvaltuustossa, lautakunnissa pois lukien tarkastuslautakunta sekä vanhus- ja vammaisneuvostossa.

Päätösvallan peruste, säädökset ja ohjeet asiassa

Kuntalain (2015/410) 26 §:ssä säädetään nuorisovaltuuston osalta seuraavaa:

”Nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi kunnanhallituksen on asetettava nuorisovaltuusto tai vastaava nuorten vaikuttajaryhmä (nuorisovaltuusto) ja huolehdittava sen toimintaedellytyksistä. Nuorisovaltuusto voi olla useamman kunnan yhteinen.

Nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus vaikuttaa kunnan eri toimialojen toiminnan suunnitteluun, valmisteluun, toteuttamiseen ja seurantaan asioissa, joilla on merkitystä kunnan asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, opiskeluun, elinympäristöön, asumiseen tai liikkumiseen sekä muissakin asioissa, joiden nuorisovaltuusto arvioi olevan lasten ja nuorten kannalta merkittävä. Nuorisovaltuusto tulee ottaa mukaan lasten ja nuorten osallistumisen ja kuulemisen kehittämiseen kunnassa.”

Kuntalain perusteella nuorisovaltuustolle on annettava mahdollisuus osallistua päätöksentekoon, mutta kuntalaissa ei ole erillistä mainintaa nuorisovaltuuston puhe- ja läsnäolo-oikeudesta kaupunginhallituksessa. Kunta voi siten itse päättää, millä tavoin nuorisovaltuusto osallistuu kunnan toimintaan ja päätöksentekoon.

Kouvolassa nuorisovaltuustolla on:

- edustuspaikat kaupunginvaltuustossa, lautakunnissa ja vanhus- ja vammaisneuvostoissa. Kouvolan kaupungin hallintosäännön 95.4 §:n mukaan nuorisovaltuusto nimeää valtuuston kokoukseen kaksi edustajaa, joilla on läsnäolo- ja puheoikeus.
- Tämän lisäksi hallintosäännön 150.3 §:n mukaan nuorisovaltuustolla on aloiteoikeus valtuustossa.
- Kouvolan kaupungin nuorisovaltuuston toimintasäännön mukaan nuorisovaltuuston edustaja osallistuu valtuuston, lautakunnan ja työryhmien kokouksiin ja vie niihin nuorisovaltuuston ja kaupungin nuorten näkemyksiä. Tätä kautta nuorisovaltuusto voi edistää päätöksentekoa ja toimintaa erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

Kaupunginhallituksessa on hallintosäännön § 134 mukaan läsnäolo- ja puheoikeus jäsenten ja esittelijän lisäksi valtuuston puheenjohtajilla sekä toimialajohtajalla. Näin ollen hallintosäännön mukaan nuorisovaltuuston edustajalla ei ole läsnäolo- ja puheoikeutta kaupunginhallituksen kokouksissa, jotka ovat suljettuja.

Muiden kaupunkien käytäntöjä valtuustoaloitteen mukaisessa asiassa

Hallintopalveluiden ja nuorisopalveluiden yhteistyönä on yhtäältä osana valtuustoaloitetta koskevan vastauksen valmistelua sekä samalla myös nuorisovaltuuston toimintasäännön päivytystä koskeneen päätösvalmistelun taustaselvityksenä kartoitettu tietoja myös muista kunnista. Tietojen keruussa on oltu yhteydessä myös eri kuntien nuorisovaltuustojen vastuuhenkilöiden verkostoon ja pyritty siten selvittämään tietoja mahdollisimman kattavasti.

Osana selvitystä on laadittu tiedot verrokkikuntien nuorisovaltuuston edustuspaikoista siltä osin, missä määrin muissa kaupungeissa on annettu nuorisovaltuuston edustajalle puhe- ja läsnäolo-oikeus kaupunginhallituksessa ja kunnan muissa eri toimielimissä, mutta samalla myös tehty selvitystä mahdollisista muista käytännöistä, joilla on edistetty kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston välistä yhteistyötä. Tietoja selvitettiin muun muassa Haminan, Lahden, Lappeenrannan, Kotkan, Porin, Tampereen, Vantaan, Espoon, Rauman, Siuntion, Kuopion, Hämeenlinnan ja Mikkelin kaupungeilta ja kunnilta.

Selvityksen perusteella tavoitetuista

- isommista tai keskisuurista verrokkikunnista Hämeenlinnassa, Kotkassa, Lahdessa, Mikkelissä, Lappeenrannassa, Haminassa ja Porissa nuorisovaltuustolla ei ole edustusta kaupunginhallituksessa ja käytännöt ovat siten vastaavat kuin Kouvolan kaupungilla tällä hetkellä.
- Isoimmista kaupungeista Espoossa ja Vantaalla nuorisovaltuuston edustajilla on edustaja kaupunginhallituksessa, Tampereella edustajaa ei ole kaupunginhallituksessa, mutta kaupunginhallituksen kehittämiskokouksissa edustajalla on mahdollisuus olla paikalla, lukuun ottamatta salassa pidettäviä asioita.
- Pienemmistä kunnista Siuntiossa, Raumalla, Ylöjärvellä, Pornaisissa ja Heinolassa, Isokyrössä ja Vetelissä edustaja on nimettynä.

Kaikissa edellä mainituissa kaupungeissa nuorisovaltuustolla on edustus kaupunginvaltuustossa ja erikseen nimetyissä lautakunnissa, kuten Kouvolassakin.

Muina käytäntöinä edistää nuorisovaltuuston ja nuorten osallisuutta kaupunginhallituksen kanssa selvityksessä nousi esiin seuraavia käytäntöjä:

- Haminassa nuorisovaltuustolla on edustajat kaupunginhallituksen työryhmissä, mutta ei itse kaupunginhallituksessa.
- Vastaavasti Tampereella edustajaa ei ole kaupunginhallituksessa, mutta kaupunginhallituksen kehittämiskokouksissa edustajalla on mahdollisuus olla paikalla, lukuun ottamatta salassa pidettäviä asioita.

Kouvolassa nuorisovaltuustolla on edustajat valtuustossa ja eri lautakunnissa, joiden kautta nuorten on mahdollista tuoda nuorten ääni kuuluviin ja ottaa kantaa erilaisiin ajankohtaisiin asioihin. Nuorisovaltuusto voi siten vaikuttaa tehokkaasti jo nyt päätöksentekoon näiden toimielinten työskentelyssä, kuitenkin selvityksen perusteella on todettu, että kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston välistä yhteistyötä voidaan kehittää edelleen ja siten samalla edistää aloitteessa esitettyä tarkoitusta lisätä nuorten kuulemista sekä demokratian kannalta tärkeää osallisuutta kunnan päätöksenteossa.

Selvityksen perusteella katsotaan, että Kouvolan kaupungin nykyinen toimintamalli vastaa pitkälti samankokoisten kuntien käytäntöjä, joten näiden perusteella nykyistä käytäntöä ei ole tarpeen sellaisenaan muuttaa, mutta yhteistyötä kaupunginhallituksen kanssa, ja siten päätöksenteon osallisuutta, voidaan edelleen kehittää Kouvolassa ja vastauksena aloitteeseen esitetäänkin vuoropuhelun ja yhteistyön tiivistämistä nuorisovaltuuston ja kaupunginhallituksen kesken tekemällä kehittämistoimenpiteitä, jotka on osaltaan huomioitu myös syksyn aikana päivitetystä nuorisovaltuuston toimintasäännössä ja siten

laadittu vuoropuhelussa myös nuorisovaltuuston ja kaupunginedustajien kesken.

Nuorisovaltuuston ja kaupunginhallituksen yhteistyön lisääminen ja edustuksellisuus päätöksenteossa

Nuorten osallisuuden ja yhteistyön lisääminen kaupunginhallituksen kanssa on ollut edellä edistetyn taustaselvityksen lisäksi valmistelussa myös yhteistyössä nuorisovaltuuston edustajien kanssa, kun asiaa on käsitelty samassa yhteydessä, kun nuorisovaltuuston edustajan tapasivat kaupungin johtoa syksyn alussa 2025.

Yhteinen näkemys ja tahtotila oli, että nuorisovaltuuston aktiivisesti jo nyt kaupungin päätöksenteossa mukana olevien edustajien lisäksi myös muilla tavoin voidaan edistää ja tiivistää yhteistyötä esimerkiksi yhteisillä kehittämiskokouksilla ja kaupunginhallituksen edustajien roolia tarkentamalla nuorisovaltuuston yhteydenpidossa.

Kaupunginhallitus on osaltaan hyväksynyt nuorisovaltuuston toimintasäännön päivityksen päätöksellään 29.9.2025 § 228, jossa on lisätty toimintasääntöön sellaisia edellä esitettyyn pohjautuvia määräyksiä, jotka lisäävät nuorten vaikutusmahdollisuuksia kaupunginhallituksen päätöksentekoon liittyen sekä edistävät vuoropuhelua kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston välillä.

Toimintasäännön päivitys on tapahtunut nuorisovaltuuston aloitteesta ja rakentunut yhteistyössä nuorisovaltuuston esityksen pohjalta. Samassa yhteydessä on pyritty huomioimaan tämän valtuustoaloitteen johdosta myös kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston yhteistyön lisäämistä sekä siten nuorten osallisuuden edistämistä kaupunginhallituksen työskentelyssä. Osana toimintasäännön päivittämistä on siten päätetty edistää nuorten osallisuutta ja tiivistää yhteistyötä kaupunginhallituksen kanssa seuraavin toimenpitein:

- kaupunginhallitus nimeää kaupunginhallituksen edustajan myös nuorisovaltuustoon vastaavasti kuin hallituksella on nimetty edustaja vanhus- ja vammaisneuvostoissa. Tämä edistää yhdenmukaisuutta kuntalain tarkoittaminen neuvostojen ja nuorisovaltuuston toimintatavoissa sekä ennen kaikkea lisää merkittävästi vuoropuhelua ja yhteistyötä kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston välillä.
- Lisäksi kaupunginhallituksen puheenjohtajalle on lisätty toimintasääntöön oikeus osallistua nuorisovaltuuston kokouksiin läsnäolo- ja puheoikeudella. Kaupunginhallituksen puheenjohtajan osallistuminen nuorisovaltuuston kokouksiin on niin ikään tärkeä tapa lisätä nuorten vaikutusmahdollisuuksia kaupunginhallituksen kanssa käytävässä vuoropuhelussa.

- Lisäksi on sovittu järjestettävän yhteistyötapaamisia sekä kehittämiskokouksia, joita voidaan järjestää myös muiden neuvostojen kanssa yhteistyössä.

Nuorisovaltuuston edustajat ovat osaltaan pitäneet tätä uudistusta toimintasääntöpäivitystä valmistelleessa kaupungin johdon kanssa käydyssä kokouksessa varsin hyvänä ja kannatettavana tapana edistää nuorisovaltuuston ja kaupunginhallituksen välistä yhteistyötä.

Toimenpiteiden voidaan katsoa tukevan nuorten osallisuutta myös tässä aloitteessa tavoitellulla tavalla ja käytännön tasolla aidosti myös mahdollistaa varhaisen vaiheen vuoropuhelun kaupunginhallituksen kanssa, sillä kaupunginhallituksen puheenjohtajalla sekä edustajalla on toimintasäännön päivityksen myötä suora mahdollisuus tuoda myös valmisteluvaiheessa asioita nuorisovaltuustolle tiedoksi, kuultavaksi sekä sitä kautta edistää nuorisovaltuuston kantojen huomioimista aiempaa paremmin myös kaupunginhallituksen päätöksenteossa.

Toki päätöksenteossa tulee myös päätöksenteon valmistelussa muutoin ja muun muassa ennakkovaikutusten arvioinnin myötä huomioida nuorten vaikuttamismahdollisuudet, mutta kaupunki voi myös arvioida jatkossa nuorisovaltuuston edustajien lisäämistä kaupunginhallituksen työ- tai ohjausryhmiin tarvekohtaisesti, minkä kautta nuorisovaltuusto pääsisi myös aiempaa laajemmin osaksi kaupunginhallituksen toimintaa.

Aloitteen tekijöiden kommentit vastauksesta

Valtuustoaloitteeseen laadittu vastaus on annettu valtuustoaloitteiden käsittelyohjeen mukaisesti aloitteen tekijöille kommentoitavaksi ennen vastauksen päätöksentekoon saattamista. Valtuustoaloitteeseen ei ole 23.10.2025 mennessä saapunut kommentteja.

Yhteenveto: Valtuustoaloitteessa esitettyjen toimenpiteiden toteuttaminen ja siihen liittyvät perustelut sekä mahdolliset rajoitteet

Nuorisovaltuusto vaikuttaa tehokkaasti jo nyt päätöksentekoon ja edellisvuoden tietojen perusteella keskeisten toimielinten osallistumisprosentti nuorisovaltuuston edustajille on ollu yli 90 %. Lisäksi kaupungin nykyinen käytäntö edustajien läsnäolo- ja puheoikeuden osalta vastaa selvityksen mukaan pääosan verrokkikuntien käytäntöjä, joten näiden perusteella nykykäytäntöä ei varsinaisesti ole tarpeen muuttaa.

Esitetään vastauksena kuitenkin samalla, että nuorisovaltuuston juuri päivitetyt toimintasäännön ja nuorisovaltuuston edustajien kanssa yhteistyössä käytyjen keskustelujen mukaisesti edistetään vuoropuhelua ja osallisuutta kuitenkin edelleen kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston välillä kehittämistilaisuuksien muodossa ja

esimerkiksi huomioimalla nuorisovaltuuston edustajan kaupunginhallituksen työ- tai ohjausryhmiin aina tarpeiden mukaan.

Lisäksi esitetään vastauksena, että edistetään vuoropuhelua ja nuorten äänen kuulumista päätöksenteon eri vaiheissa aiempaa paremmin toimimalla nuorisovaltuuston toimintasääntöön lisätyllä tavalla, toisin sanoen lisäämällä kaupunginhallituksen edustajien aktiivista osallistumista nuorisovaltuuston kokouksiin sekä myös erilaisten yhteistyötilaisuuksien järjestämistä tarpeiden mukaisesti ja myös esimerkiksi neuvostojen kanssa yhteistyössä, edistäen siten myös laajemmin osallisuutta eri toimijoiden kesken. Lisäksi nuorisovaltuuston edustajat kutsutaan mukaan valtuuston seminaareihin sekä kaupunginhallituksen seminaareihin tarpeiden mukaisesti, esimerkiksi kaupunginhallituksen syyskaudella olevaan vuosittaiseen seminaariin.

Hallintosäännön § 121 mukaisesti jos valtuustoaloitteessa on vähintään 15 valtuutetun allekirjoitus, aloitteeseen vastaa kaupunginhallitus ja vastaus käsitellään kaupunginvaltuustossa. Tämän valtuustoaloitteen on allekirjoittanut 20 valtuutettua ja siten vastaus esitetään käsiteltäväksi kaupunginvaltuustolle.

Lisätietoja: hallintojohtaja Saara Rahkonen-Rannikko, puh. 020 615 9066, saara.rahkonen-rannikko(at)kouvola.fi

Kaupunginjohtajan ehdotus:

Kaupunginhallituksen ehdotus kaupunginvaltuustolle:

Kaupunginvaltuusto päättää

1. merkitä valtuustoaloitteeseen saadun vastauksen tiedoksi.
2. todeta, että kaupungin nykyinen käytäntö mahdollistaa nuorisovaltuuston edustajille aktiivisen keinon osallistua kaupungin päätöksentekoon ja edustajat ovat toimineet myös aktiivisesti edellisen kauden aikana. Edustajien läsnäolo- ja puheoikeuden osalta kaupungin käytännön voidaan katsoa vastaavan vertailukuntien käytäntöjä.

Vastauksen aloitteeseen todetaan lisäksi, että nuorisovaltuuston päivitetyn toimintasäännön mukaisesti on päätetty edistää ja kehittää nuorisovaltuuston ja kaupunginhallituksen välistä yhteistyötä ja nuorten osallisuutta kaupungilla vielä edelleen nykyisestä seuraavilla toimenpiteillä:

- järjestämällä jatkossa kaupunginhallituksen ja nuorisovaltuuston yhteiskokouksia, joita voidaan järjestää myös neuvostojen kanssa yhteistyössä, edistäen siten myös laajemmin osallisuutta eri toimijoiden kesken;
- lisäämällä kaupunginhallituksen edustajien aktiivista osallistumista nuorisovaltuuston toimintaan selostusosassa ja toimintasäännössä esitetysti;

- lisäksi osallisuutta on mahdollista edistää huomioimalla nuorisovaltuuston edustaja tarvekohtaisesti kaupunginhallituksen työ- tai ohjausryhmissä.
- Lisäksi nuorisovaltuuston edustajat ovat kutsuttuina valtuuston seminaareihin sekä kaupunginhallituksen seminaareihin tarpeiden mukaisesti, esimerkiksi kaupunginhallituksen syyskauden vuosittaiseen seminaariin.

Muilta osin valtuustoaloite ei anna aihetta jatkotoimenpiteisiin.

3. todeta, että valtuustoaloite on käsitelty loppuun.

Kaupunginhallituksen päätös: